

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

підготовки	магістра
спеціальності	В11 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус нормативного освітнього компонента «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Рись Л. Ф., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Наталія ЛИСЕЦЬКА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 1 від 27.08.2025 р.**

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Нормативний освітній компонент
Кількість годин/кредитів 90/3	B11 Філологія	Рік навчання 1
	Мова і література (німецька). Переклад	Семестр 2-ий
ІНДЗ: немає	Магістр	Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 50 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		німецька, українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рись Лариса Федорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	м.т. 050 7217876
	rys.larysa@vnu.edu.ua , larysa_rys@yahoo.de
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2558
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Нормативний освітній компонент «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» покликаний ознайомити майбутніх магістрів філології із основами сучасної методології науки та системи організації науково-дослідницької діяльності для проведення наукових розвідок в галузі іноземної філології. Предметом вивчення виступає сукупність принципів, засобів, методів і форм організації та проведення наукового пізнання поставленої проблеми.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок у сфері здійснення наукових досліджень на основі розвитку вміння виставляти гіпотези, формулювати завдання наукового дослідження, обґрунтовувати висновки та пропозиції; опанування загально-наукових та спеціально-лінгвістичних методів дослідження.

Основні завдання курсу:

- ознайомлення з основами наукознавства та методологією наукових досліджень;
- набуття практичних навичок застосування лінгвістичної теорії та її методології в дослідницькій роботі;
- формування навичок організації процесу наукового дослідження;
- розвиток умінь роботи з джерелами інформації у процесі наукового дослідження;
- володіння академічним та професійним дискурсом в усній та письмовій формі; презентація результатів досліджень у відповідному середовищі.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький.

3. Результати навчання (компетентності).

У процесі вивчення ОК «Методологія та організація наукових досліджень» здобувачі повинні оволодіти такими загальними компетентностями (ЗК) та фаховими компетентностями (ФК), як:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

4. Структура освітнього компонента*

Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	**Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1.						
Thema 1. Das Wesen der wissenschaftlichen Erkenntnis. Wissenschaft und Forschung. Elemente der Forschung. Gütekriterien.		2	4	8	1	ДС 10
Thema 2. Das Konzept der Methodik. Philosophische und allgemeinwissenschaftliche Methoden der wissenschaftlichen Forschung. Qualitative und quantitative Forschung.		2	4	8	1	СЗ, ДС, РЗ 10
Разом за модулем 1	30	4	8	16	2	20
Змістовий модуль 2. Sprachwissenschaftliche Forschung						
Thema 3. Historisch-vergleichende Linguistik. Die Schulen der strukturellen Linguistik.		2	4	8	1	СЗ, ДС, РЗ 10
Thema 4. Spezielle Methoden der modernen sprachwissenschaftlichen Forschung.		2	4	8	1	СЗ, ДС, РЗ 10
Разом за модулем 2	30	4	8	16	2	20
Змістовий модуль 2. Wissenschaftliches Schreiben.						
Thema 5. Wissenschaftliches Schreiben. Akademische Integrität. Geistiges Eigentum und Urheberrecht.		2	8	12	2	СЗ, ДС, РЗ 20
Разом за модулем 3	24	2	8	12	2	20
Самостійна робота				6		ІРС 10
Всього годин/ Балів (поточний контроль, робота в семестрі):	90	10	24	50	6	70
Підсумковий контроль						
Види підсумкових робіт						Бал
Екзамен (підсумковий модульний контроль)						30
Всього балів за роботу в семестрі (поточний контроль) та іспит						100

*Структура освітнього компонента для малокомплектних груп подана в Додатку 1.

**Форма контролю: СЗ – семінарське заняття, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає засвоєння ними навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних занять (лекційних та семінарських занять), без участі викладача. Діагностику якості самостійної роботи здобувачів та аналіз її результатів викладач здійснює під час семінарських занять, а також в позааудиторний час за графіком консультаційних занять, складеним кафедрою німецької філології з урахуванням потреб і можливостей здобувачів.

Самостійна робота забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними при вивченні освітнього компонента: навчальними посібниками, силабусом, конспектами лекцій, технічними засобами навчання: електронним курсом на платформі Moodle.

Самостійна робота здобувачів освіти включає:

1. Самостійне опрацювання теоретичних основ методології наукових досліджень у рамках виділених навчальних тем за змістовими модулями, систематизацію вивченого матеріалу та його засвоєння.
2. Виконання завдань семінарів, які включають як роботу з теоретичними джерелами, так і виконання практичних завдань до них, зокрема практичне застосування вивчених методів та прийомів дослідження, підготовку презентацій на певну тему тощо.
3. Опрацювання нормативної бази, яка регулює написання магістерської роботи (Положень Університету, Стандартів оформлення літератури тощо)
4. Виконання індивідуального самостійного завдання, яке передбачає підбір, опис та обґрунтування методики дослідження, яке проводитимуть магістри під час написання кваліфікаційної роботи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувачів освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач не може бути присутнім на лекційних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом. Виконувати завдання здобувач освіти повинен самостійно. Підготовка до семінарів має бути вчасною.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою і складається із суми балів за поточний контроль знань (оцінювання під час семінарів та виконання індивідуального самостійного завдання, що у сумі становить максимум 70 балів) і балів за підсумковий контроль, який здійснюється у вигляді підсумкового екзаменаційного тесту.

Оцінювання поточного контролю здійснюється за п'ятибальною системою (12 сем. занять $\times 5 = 60$, та 10 балів за виконання індивідуального самостійного завдання, що в результаті становить 70 балів за поточний контроль).

Оцінювання поточного контролю:

- Оцінка "відмінно" відповідає 5 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (практичного аналізу застосування різних методів у процесі аналізу мовних явищ) і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу із дисципліни.

- Оцінка “добре” відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу із дисципліни.

- Оцінка “задовільно” відповідає 3 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу із дисципліни.

- Оцінка “незадовільно” відповідає 1-2 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу із дисципліни.

Здобувачі освіти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку здобувач інформує викладача про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б.

Згідно з [ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я декана факультету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності. В академічній діяльності керуємося [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), у якому передбачено самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувачів освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність, визначену Кодексом.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності,

самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамостійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти був відсутній на занятті з поважної причини (хвороба, участь у конференції, у конкурсах та академічна мобільність), він може здати семінар на платформі Moodle.

Роботи (практичні завдання, індивідуальне самостійне завдання), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є підсумкова тестова контрольна робота (60 балів). Під час написання підсумкового тесту перевіряються знання основних термінів з ОК, загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів наукового дослідження, а також знання щодо сфери їхнього застосування.

Перелік питань на екзамен

1. Arten empirischer Forschung (qualitative und quantitative Forschung).
2. Allgemeine wissenschaftliche Methoden der Forschung.
3. Methoden der empirischen Ebene in den linguistischen Untersuchungen.
4. Die wichtigsten Merkmale der wissenschaftlichen Forschung.
5. Wissenschaft. Charakteristische Merkmale der Wissenschaft.
6. Synchronie und Diachronie in der Linguistik.
7. Die historisch-vergleichende Methode.
8. Vertreter der historisch-vergleichenden Sprachwissenschaft.
9. Hauptthemen und Hauptmethoden der Junggrammatiker.
10. Hauptarbeitsgebiete des Prager Linguistenkreises.
11. Ferdinand de Saussure. Die wichtigsten Aspekte seiner Sprachtheorie.
12. Die klassischen Schulen der strukturellen Linguistik.
13. Die deskriptive Linguistik (der amerikanische Strukturalismus).
14. Die beschreibende Methode.
15. Die Distributionsanalyse.
16. Die Transformationsanalyse.
17. Die Konstituentenanalyse (IC-Analyse).
18. Die Komponentenanalyse.
19. Die Kontextanalyse (Inhaltsanalyse).
20. Die Frameanalyse.
21. Kognitive Linguistik.
22. Diskursive Linguistik.
23. Die Diskursanalyse.
24. Darstellung und Verarbeitung von statistischen Daten in linguistischen Studien.
25. Grundlegende Prinzipien der linguistischen Forschung.
26. Die Konzeptanalyse.

27. Die wichtigsten Kriterien für die Auswahl des Forschungsmaterials.
28. Terminologie. Anforderungen an die Terminologie.
29. Soziolinguistische und psycholinguistische Methoden zur Untersuchung von Sprachphänomenen.
30. Die Anforderungen an das Verfassen der Masterarbeit.
31. Aufbau der Masterarbeit.
32. Prinzipien wissenschaftlicher Integrität.
33. Nutzung der Textkorpora in linguistischen Studien.
34. Richtiges Zitieren.
35. Die Forschungsmethoden, die Sie in Ihrer Masterarbeit verwenden.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г., Флока Л. В., Горячова О. О. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Полтава : GlobeEdit, 2020. 160 с.
2. Габідулліна А. Р., Колесніченко О. Л. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навчальний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 322 с.
3. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. К.: Каравела, 2019. 204 с.
4. Кочерган М. Загальне мовознавство. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
5. Ладанюк А. П. Методологія наукових досліджень : Навч. посібн. / А. П. Ладанюк, Л. О. Власенко, В. Д. Кишенько. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.
6. Материнська О. Методологія та організація наукових досліджень для германістів (конспект лекцій та завдання до семінарських занять): навчальний посібник. Київ : ТОВ «Видавництво «Ріджи», 2022. 156 с.
Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів спеціальності 032 «Історія та археологія». Харків : НТУ «ХП», 2022. 208 с.

7. Методологія лінгвістичних досліджень : конспект лекцій / укладачі: М. В. Черник, В. С. Куліш, О. Л. Овсянко, А. В. Зінченко ; за заг. ред. проф. С. О. Швачко. Суми : Сумський державний університет, 2018. 78 с.
8. Рись Л., Пасик Л., Єфремова Н. Методика словотвірного аналізу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 86. Том 3. С. 223-228.
9. Yefremova N., Voichuk V., Rys L. Methodology and Methods of Linguistics : Case Study. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 89. Том 1. С. 260-265.
10. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К., 2006. 716 с.
11. Тарасюк І. В. Methodologie und Organisation der Wissenschaftsforschung: метод. рекомендації для студентів факультету іноземної філології. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 40 с.
12. Шишкіна Є. К., Носирєв О. О. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків : Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
13. Юськів Б. М. Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід: Монографія. Рівне : «Перспектива», 2006. 203 с.
14. Albert R., Marx N. Empirisches Arbeiten in Linguistik und Sprachlehrforschung: Anleitung zu quantitativen Studien von der Planungsphase bis zum Forschungsbericht. Tübingen: Narr, 2016. 204 S.
15. Dürr M., Schlobinski P. Deskriptive Linguistik : Grundlagen und Methoden. 4. Auflage. Hannover : Gottfried Wilhelm Leibniz Universität, 2021. 301 S.
16. Kärchner-Ober R. Wissenschaftliches Arbeiten: Recherche, Zusammenfassung, Überblick, Einordnung. – URL : https://www.uni-due.de/imperia/md/images/iw/de/studium/1_le1_wissenschaftliches_arbeiten_einf%C3%BChrung_web.pdf
17. Kogge W. Einführung in die Wissenschaften: Wissenschaftstypen – Deutungskämpfe – Interdisziplinäre Kooperation. Bielefeld : Transcript Verlag, 2022. 233 S.